

PIETER DE BUYSSER

HET LITTEKEN LIP

Personages

Kaftast

Ginvid

Zafir

De vertelde vertellers

Wanneer in het stuk de namen 'Stijn Van Opstal', 'Geert Van Rampelberg', en 'Wouter Hendrickx' vallen, dan zijn dat de namen van de acteurs die de voorstelling spelen.

In een theater. Na het publiek komen drie jonge heren in maatpak de zaal binnengewandeld. Efficiënte, sympathieke en geslaagde kerels met adequate schema's. Het is hier dat ze moeten zijn. Ze kijken naar de muren, de planken, het plafond. Ze kunnen niets thuis brengen, en niet eens omdat ze hier nog nooit geweest zijn. Deze plek, die zelfs niet als ongekend wordt gekend, kleedt hen uit. Ze moeten iets doen. Ze proberen woorden.

de brieven

ginvid Het moet nu anderhalf jaar geleden zijn dat elk van ons een brief in de bus kreeg.
kaftast Ik had in de loop der jaren al wat plaatselijke trots verzameld.

ginvid Ook bij mij is die van binnenuit beginnen verkrummen.

zafir De brief was geschreven op dik papier, beige aders van ruwe houtvezel, de bladen waren vergeeld.

ginvid Korzelig, maar goed bewaard.

zafir Heel de tijd het idee dat sindsdien mijn tanden uit elkaar zijn beginnen groeien.

ginvid Ik vertelde er tijdens de lunch over aan mijn vrienden, zij vertelden het 's namiddags door aan hun collega's, en diezelfde avond nog ging het als een lont door snackbars, supermarkten en huiskamers. De volgende ochtend belde de vrouw van een collega me op en zei dat zij weet had van de zus van de treinconducteur dat de broer van de uitbater van de mini-Delhaize iemand kende die net als ik onlangs zo'n ongeziene brief had gekregen.

zafir Een dag later kreeg ik telefoon van een Ginvid. Een sympathieke kerel die mij beleefd vraagt of hij mijn brief eens mag zien. Hij heeft er zelf ook één gekregen. Ik zeg kom snel, ik vertrek binnen een half uur naar een zekere Kaftast, ik heb net zijn telefoonnummer gekregen, hij zou hetzelfde hebben ontvangen.

kaftast Wij hebben de brieven besnoeven, betast, doorgelicht en we zijn doorgezakt.

ginvid Elk van ons had er een in hetzelfde handschrift, met dezelfde woorden in een identieke slagorde.

zafir Drie verschillende, oorspronkelijke met de hand geschreven brieven. Gericht aan elk van ons afzonderlijk.

ginvid Het werkwoord 'zijn' kwam er niet in voor.

kaftast We kenden mekaar voordien niet. We werden alle drie met onze naam en voornaam aangesproken, op de envelop stond in elegante letters het adres, en in de hoek een

ongekende postzegel van drie op vier centimeter.

ginvid We hebben de brieven drie keer gelezen.

zafir Kaftast heeft de verwarming wat hoger gezet, is naar zijn discobar gegaan en daar niet meer achter uitgekomen, zette een nummer op, tien seconden, brak het af, en dan een ander nummer, het één na het ander, alsof hij hagedissen bij de staart griste.

kaftast En ondertussen LU-koekskes fretten.

zafir Ik bel mijn neef op die antiquair is. Of hij die brieven eens wil bekijken. Hij komt meteen, struikelt over de intussen volle asbak, ziet Kaftast onder zijn koptelefoon staan kauwen terwijl Ginvid zenuwachtig met zijn dode tijd rekoefeningen doet. En dan ik, ik ben heel kalm ik, ik zeg ga zitten, rustig ik, en ik geef hem de brieven.

kaftast Ze waren exact 219 jaar oud. Geschreven in 1790. Alle drie de brieven gelijktijdig afgestempeld: 10 november 1790, Koningsberg.

ginvid Tweehonderd jaar terug was ik niet een vierde honderdste van het gen dat ik nu ben.

zafir De man naar wie mijn straat genoemd is zou vijftig jaar later geboren worden, maar mijn adres stond juist gespeld in dansende inkt op de envelop.

ginvid Ik heb sindsdien bij het eten zo de grip op mijn vork verloren.

kaftast Toen de brief gepost werd lag de klep van mijn brievenbus nog in koperaders te verschilferen onder de grond van Kongo, toen nog door geen Belg geschonden, België bestond niet eens.

ginvid De stenen van mijn huis lagen in zompige lemen lagen uit te deinen in de Limburg, terwijl een vaste hand tweehonderdelf jaar geleden exact dit huis aanschreef.

kaftast De antiquair werd bedankt, we zetten de vensters open.

zafir ‘Kaftast zet de vensters open.’

kaftast Zo stond dat dan in de brief: ‘Kaftast zet de vensters open.’

zafir Ginvid las de brief hardop, en hij las de precieze beschrijving van wat wij op exact dat zelfde moment aan het doen waren.

ginvid Alsof er een mol in mijn keel kroop, ik werd draaierig en stond op.

kaftast En zo stond dat ook in de brief: ‘Ginvid wordt draaierig en staat op.’

ginvid Alle drie onze brieven telden negen bladzijden. Eender waar we begonnen te lezen tussen de eerste en de laatste paragraaf: we lazen overal en altijd de volmaakte beschrijving van wat we deden, en van wat ons aangedaan werd.

zafir Ik las in de brief hoe ik rustig bleef, hoe ik niet de salontafel omver trapte, hoewel ik popelde om te testen of de brief ook zo’n onverwacht gedrag zou beschrijven, en ik weet nog dat ik dacht: onder deze spanning is het te verwachten dat ik iets onverwacht doe, wel dan doe ik iets volstrechts verwacht, dat is pas onverwacht, en ik bleef rustig en ik las niet alleen in de brief dat ik rustig rustig bleef, ik las ook mijn tegelijkertijd genomen beslissing

om als uitiem onverwachte daad iets heel verwacht te doen, en ik bleef rustig rustig rustig tot ik recht op Kaftast afstevende en hem een dot op zijn gezicht heb gegeven.

kaftast Bloedneus, ik begreep het wel, maar toch.

zafir Ik zei sorry Kaftastje, ik ging terug zitten nam de brief in mijn hand en las hoe ik me verontschuldigde en terug ging zitten, daar werd ik toen zo woest van dat ik in één soepele beweging de aspot in Ginvids mond heb geduwd, rustig zei ik, ademde in en uit, bleef helaas tien minuten als een os door het hele huis lopen, terug in het salon liet ik mijn oog gaan over de brief die op de grond lag, ik las hoe ik met behulp van boter uit de keuken de aspot uit de mond van Ginvid probeerde te halen, en dat was wat ik inderdaad net op dat moment aan het doen was. Toen ben ik gaan zitten en beginnen janken als een kind in een wieg.

ginvid In de brief stond niet alleen beschreven wat we op het moment dat we hem lazen aan het doen waren. Hij ging verder.

zafir Onze brief bestreek heel onze tijd en heel onze ruimte.

kaftast Geen kier en geen seconde bleef ondoordrongen.

ginvid Tot in de meest minutieuze details strekte de brief zich uit over iedere plek en ieder moment van onze ervaring.

kaftast In de brief stonden zowel de sporen van ons verleden, als de voorafspiegelingen van onze toekomst.

ginvid Ik herinnerde me, zo las ik toen ik het me herinnerde, hoe ik, zeven jaar was ik, de schoolpoort uitliep, onder een hoge boog van oude kastanjelaars door waggelde, en de straat die altijd van verkeer doorslingerd werd leeg bleef, een secondeloze minuut, er was niets en niemand dan mijn boekentas en ik en de verpletterende aanwezigheid van wat er niet was, het was november, de kastanjebladeren leden aan een gloeiende roodvonk, met een schicht werd ik doorkliefd van een euforische schrik.

zafir Ook in mijn brief stonden tot in de meest ongewilde details die herinneringen uitgeschreven die toen bepaald hebben wat ik nu en morgen doe.

ginvid Ik kon me niet herinneren, het stond niet in de brief, dat ik ooit terug heel ben geworden. Ik herlas de brief en mijn ogen verdwaalden in de gedetailleerde beschrijvingen van mijn herinneringen, eindeloos veel, prullaria, hoe ik ooit een stok in een wei gevonden had en die ondoelmatig hoog de lucht in hield, hoe ik, ik was veertien, het kartonnen omhulsel van trekbommen over mijn vinger schoof en ik me die vreemde sensuele gevoelens van 's nachts herinnerde.

kaftast Ik zette Schubert op. Tegen mijn gewoonte. Ik kwam terug bij Zafir en Ginvid zitten. Ik zeg ik wil niet meer lezen jongens. Ik heb het wel gehad.

zafir Juist. 'Ik heb het wel gehad,' dat stond letterlijk zo in de brief, 'Kaftast gaat terug zitten

en zegt er de blok op te willen gooien.' Ik zei tegen Kaftast, dat hij, of hij nu wil of niet, altijd blijft doen wat er in de brief staat.

kaftast En zo is het. Ik heb het pas gehad met die brief als ik sterf. Hij is mijn evenbeeld. Hij blijft trouwer aan mezelf dan ikzelf. Hij is mijn gezelschap, mijn zelfde ik maar dan anders, mijn ander ik maar dan hetzelfde. Een volmaakte spiegel zonder voor- of achterkant.

ginvid Ik ben niet meer dan een schaduw van het leven dat in de brief staat, en dan lees ik de brief en dan blijkt dat leven in de brief op net hetzelfde moment, net hetzelfde te denken.

zafir Alles stond erin. Van begin tot eind

tot over de rand van begin en eind. Ik kon

de sporen van mijn toekomst lezen. Drie kinderen aan een keukentafel en de stoel valt om en we moeten snel naar het ziekenhuis. Dat dacht ik gisteren met mijn hand op de buik van mijn lief, en in de brief las ik inderdaad dat ik gisteren exact zo mijn toekomst zag.

kaftast Overal en altijd word ik achtervolgd door de brief.

zafir Achtervolgd door de wetenschap dat in deze brief een leven staat beschreven dat ik mis. Een leven dat volkomen het mijne is, terwijl het me volmaakt ontbreekt.

ginvid Ik werd wakker 's nachts; de schrik, die mijn keel dichtklemt, dat een ander, een radikaal ander leven dan dat waar mijn voeten me in rond dragen, elders is. Wakker worden in het besef dat mijn parallelle leven, nauwkeurig geformuleerd nu te rusten ligt op mijn nachtkastje. Absoluut anders, en absoluut betrokken op het mijne.

kaftast Niets van wat ik zeg lijkt me nog origineel.

ginvid Ik ben het dubbeltje van mezelf.

kaftast Na negen slapeloze nachten verscheen plots een laatste paragraaf.

ginvid Die kwam en bleef onveranderlijk.

zafir In elk van onze brieven verschenen na negen dagen en negen nachten, onderaan de steeds veranderende tekst, twee blijvende zinnen:

ginvid Ziehier de woorden die jullie verzinnen.

zafir Zijn wij het dan die de woorden verzinnen, of zijn het de woorden die ons verzinnen?

En daaronder stond:

ginvid Door hen, met hen en in hen, zal het litteken lip verschijnen.

zafir Dat is nu anderhalf jaar geleden. We hebben geprobeerd om nadien ons leven elegant verder te zetten.

de vertelde vertellers

stijn Goiedag, u denkt een kwartier geleden uw plaats gevonden te hebben in dit theater.

Hier, waar Lampe het Litteken Lip speelt. Een toneelstuk van Pieter De Buysser.

wouter Stijn Van Opstal, Wouter Hendrickx en Geert Van Rampelberg treden voor u op.

geert U bent juist denkt u.

stijn De publiekswerking wordt ook vanavond voor u verzorgd door het Toneelhuis. U bent in een Toneelhuis-productie. De boekhouding wordt gevoerd door Marcia Stessens, Debbie Bevers en Bie Van Pottelberghe.

wouter U bent in goede handen. U mag daar echt op vertrouwen.

geert Maar u leunt nog niet achterover in uw zetel: u geniet er nog even van door uw eigen argwaan gekoesterd te worden.

stijn U hebt tenslotte nog geen andere rode draad gevonden dan die verbaasde lippen van de spelers.

wouter Van de promotieteksten werd u niet veel wijzer, en de schrijver heeft een reputatie van moeilijk en ontoegankelijk te zijn, maar u hebt alle vertrouwen in de acteurs, en naar het schijnt is het niet erg als je niet alles begrijpt.

stijn Hoewel het de fierheid knakt.

geert U wordt misselijk, het heeft niets met het stuk te maken. U wil dit liever niet. U herinnert zich dat u als kind naar een appel keek, de groene glans, de eenvoudig ingedeukte bolvorm, en dat hij u plots revolutionair onbegrijpelijk werd. U was een ander sindsdien.

stijn Zoals een brood, door haar korst, zich de herkomst van de regen op haar granen herinnert, zo, zo herinnert u zich dat altijd en onomkeerbaar het menselijke uitmondte in het onmenselijke.

wouter U ademt langzamer, uw neusgaten verbreden, u stelt zich open, de vaste drang te begrijpen vloeit uit u weg, een wakkere aandacht komt in haar plaats, u wordt soepel, uw lichaam past zich aan uw zetel aan en uw geest wordt beweeglijk, u neemt deel aan de vertelling van de veranderingen.

geert Maar waar naartoe, en met welk doel?

stijn U wil kritisch blijven tegenover dit nieuwe stuk, ook al staan er voor u gekende namen op de affiche.

wouter Fixeert u zich nog even op uw verwachtingen, doet u maar, zij maken de toekomst overbodig en langzaam ondraaglijk, toe, fixeert u zich op uw verwachtingen. Bevrijd dit moment van haar toekomst. En laat het lopen, het vrije veld in. Leun nu achterover, vergeet dat de leugens van nu de werkelijkheden van morgen zijn, en kijk.

stijn Kaftast, Stijn Van Opstal, Ginvid, Geert Van Rampelberg, en Zafir, Wouter Hendrickx

hebben elk een brief van negen bladzijden gekregen.

geert Wat is het dat die brief van ons vraagt?

wouter En waar stopt die vraag, als die ooit al stopt?

stijn Voor we in die vraag trappen: kijk.

geert Daar is Zafir. Hij ziet een minister-president en zijn generaal, en hier is Kaftast, hij verzint zich een veldslag in de woestijn. Dit is wat de brief met hen doet...

de man die geen plaats innam

kaftast Generaal Asttenville?

zafir Tot uw dienst!

kaftast Wat weet jij van de man die geen plaats innam?

zafir Niets!

kaftast Uitstekend. Vertel me alles wat je niet weet.

zafir Wel: de Semieten rukten op tegen de Westflank, achter hen daalden donkere stofwolken gevaarlijk neer op de granaatappels. Een kilometer verder zaten de Arabieren in de bomen en in de spleten van de rotsen, hun vrouwen hadden zich in de waterputten verstopt, hun tongen lilden. Ondertussen verzamelde de kinderen ratten die ze de mannen aanreikten op lange spiezen. De Semieten grolden, hun ijzeren buffels uit het Ware Amerika waren lekker zat en goed in het vet en de olie gezet. Ze voerden rochelend hun snelheid op. De mango's kliefdem uit ontzag zichzelf. De soldaten uit de achterste falanx lieten hun gebeden kletteren tegen de tanden van de Arabische herderinnetjes, en ze rukten door, door en door, de hand op het Boek van de Naam. De Arabieren zaten geduldig in hun spleten en op hun takken nootjes te eten. Ze lieten de Semieten komen. Hun psalmen nog de lucht in schietend remden de Semieten bruusk. Een kat kreeg een wegschietende kiezel in haar oog. Het was stil. Een vlakte van vier mijl, aan de voet van de steile rotswand, hier en daar enkele bejaarde olijfbomen, en geen wind. Ze stonden op enkele meters van elkaar, de Semieten roken de makaken, die rustig hun kans afwachtten. Ze slikten een laatste nootje weg, terwijl ze de mond en de neus van de ratten begonnen dicht te knijpen. Een slak zette haar zilveren weg voort. De Semieten haalden hun bazooka's boven, en stelden ze rond zich op in de vorm van een blinkende, geil naar de hemel lachende davidster. De laatste veiligheidsgrendel werd losgeklikt, en de Arabieren wierpen hun bijna gestikte razende ratten als darts in de ster. Achtendertig Semieten werden in een schrikkelijke vaart opgevreten. Dash, de oppersebiet, bad, en kwam naar voren, Bastelbach, de chef Arabier, sprong als een gazelle uit de rotsspleet tot een kwart van een centimeter voor Dash. Ze keken elkaar in de ogen. Beiden trokken hun kromme dolk, pols tegen pols hieven ze die in een langzame beweging de lucht in, klaar om in één gebaar de pees door te snijden die de zon aan de aarde bindt, opdat geen licht hun wreedheden zou zien. Hun arm strak in de lucht.

ginvid Dan kwam de man die geen plaats innam.

kaftast Zwijgen, gij: ga voort, ga voort Asttenville!

zafir ...

kaftast Ga voort! Vort! Ein zwei, vort, jawoel! Heir! Lex est, law et loi! En dan en dan?

ginvid *zingt in de verte een onschuldig liedje*

Hij zette zich op een loopje,
En verving met een vingerknip
het heilig land in een halve kip.
Hij snipperde een ajuintje,
en tuimelde weg door het tuintje.

kaftast Zwijg of ik stop zo'n rat in uw gat. Generaal Asttenville? Asttenville, kom hier, kom bij je minister-president.

zafir ...

kaftast Vertel eens hoe gaat het verder, wat gebeurt er in het donker, details wil ik, Asttenville, hoe worden de lijken verdeeld, wat doen ze met de tanden, en de kinderen, hoe worden de kinderen aangepakt, wie wint, en hoe gaan ze dat vieren? En zijn ze zeker dat de lijken die uit mekaar hingen niet dubbel zijn geteld?

ginvid *zingt in de verte zijn onschuldig liedje*

kaftast Ik wil het weten, generaal Asttenville, alles: het woeste reciteren van hun ware naam, hoe ze precies mekaars snorren en pijpenkrullen in brand staken, het banket achteraf, de hitsige gebeden.

zafir Nee, nee, ze traptten per ongeluk in de man die geen plaats innam. Bastelbach en Dash stonden tegenover mekaar, in zinderende hitte, arm omhoog, slagader tegen slagader en de kin in de lucht. Maar de zon begon te kietelen in de neus van Bastelbach, hij vervloekte die ordinaire puist in het zwerk en voor hij het wist hield hij het niet meer en niesde, met de schok trok zijn dolk in de hand van Dash een snee, onmiddellijk zei Bastelbach oei oei sorry ik moest niezen, 't is niks, 't is niks zei Dash. Ze keken mekaar aan, een fractie van een seconde vergaten ze wie ze waren, waren zij zelf nergens, want even, heel even, was de man die geen plaats innam overal.

kaftast Fout! En dan bloed, ja! Blijf bij u eigen Asttenville! De semietenbroeders gristen hun gillemesjes uit hun zakken en in een wip hangen de Arabische oogleden in snippers, ja! De wraak is giftig en fijntjes, de Arabieren pitsen elk hun zware medaille van hun borst en lanceren die, ook al zien ze niet meer scherp, recht in de top van de semietenlaarzen. Honderddertig jodenvoeten scheiden als een kotsende leguaan hun grote teen af. De semieten wankelen, de Arabieren geloven de lauwerkrans al te ruiken, maar het is het esdoornhout van de knuppels die hun ruggen komt bewerken. Heerlijk! Wanneer hun ruggen als stijve vodden over de knuppels hangen ontdekken de Arabieren de kracht van de vingernagel, en dat is vrij gemeen, want hun vijand was al besneden, de Semieten spurten met hun gevilde staart tussen de benen naar hun bazooka's maar hun handen zijn al zo ver afgekloven door de Arabenkinderen die zich vrijwillig in de strijd zijn komen mengen dat

ze hun munitie verschieten op een vlucht spreeuwen, die als warrelende lindebloesems in de open monden van de lijken uit de beide partijen duikelen: tea-time. Asttenville, ik bevorder je meteen, het is verrukkelijk wat je me vertelt. Vooral hoe de Arabieren interne bloedingen weten te veroorzaken als antwoord op...

zafir Meneer de minister-president, het is dat het niet is, in een verloren moment vergaten ze wie ze waren, het liep anders, het andere liep, ze gingen uit mekaars zon staan.

kaftast Asttenville: schrijf op voor onze export: medisch en militair materieel verdubbelen, dit is een gouden zaak! Ik kan belastingvermindering geven! Het gaat hier zijn gangetje! Het bloed gutst uit de puntige oren van de Arabieren, ze kermen hun gebeden naar hun ware alsof ze weten wat hij wil, semietenvoeten zuigen zich vast in het rode slijk, ze trekken zich toch terug, lezen een psalm uit hun zakbijbel en kijken minachtend neer op de bruine barbaren die het Heilig Schrift niet eens kunnen lezen en ze vliegen hen spontaan naar de hals. Bingo, de granaatappelen donderen op de hoofden. Iedereen zakt door de benen, elk ligt op de heilige grond van een ander, steekt de kop in het slijk en de kont omhoog om te bidden, en smeekt van ruk open Heer de hemelpoort! Sommigen stikken traag van het bloeddoorlopen slijk in hun neus...

zafir Erratum, meneer de president, ik wens te stipuleren dat het anders verliep, Bastelbach veegde zijn neus af aan zijn mouw, maar er kwam nog een sliertje snot uit waar hij niet op had gerekend, Dash frunnikte wat aan zijn legeruniform, wendde bescheiden zijn ogen af van Bastelbachs intieme moeilijke moment, en zei: je krijgt dat wel uit je kleren gewassen.

kaftast Asttenville? Komaan jong, het snort nu net zo lekker. ...Asttenville?

ginvid *zingt*

Ik ben de man die geen plaats innam
ik snipperde een ajuintje,
tuimelde door het tuintje.

Nergens kan er wat er kan
als in de tuin van de man
die geen plaats innam.

kaftast Ik heb duidelijk gezegd: ik wil niets over hem te weten.

zafir Daarvoor is het al te laat, meneer de minister-president. Hij kent u. En u kent hem net zo goed als ik, want u weet verduiveld goed dat u hem niet wilt kennen, u weet van zijn kracht die iedereen uit het zadel licht, daarom loopt u weg van hem, maar hij is de luchtzak in uw vlucht.

in de knel

stijn Wel ja vluchten, dat is een idee, weg uit de woestijn.

geert Ik wil dit niet.

stijn Wat is er?

wouter Ik denk aan de brieven, ik denk dat ik de brieven heb bedacht, ik denk dat de brieven mij laten denken dat ik de brieven heb bedacht. Maar wat is het dat ze willen? Willen zij, of heb ik hier ook nog iets te willen?

geert Ik wil hier weg. De straat op. Vergeten. Oplossen, terug de stad in die mij en al mijn constructies trouw en geduldig vermaalt.

stijn Er gist iets in de holte van mijn spraakorgaan.

wouter Ik wil een stukje taart en hartelijke visite, gezellige behoeftes.

stijn Ik krijg zelfs ontzag voor een splinter in de vloer.

geert Ik wil naar huis, gezelligheid, kameraadschap.

stijn Kom, kom, we houden het hier gezellig.

Kijk eens aan je krijgt bezoek.

de kennis

ginvid Gisterenvoormiddag, de bel gaat. Er staan drie Europeanen voor mijn deur, mogen wij binnenkomen, vragen ze, en ik heb nog niet geantwoord of ze zitten al in mijn salon. Ik doe of ik niet bang ben en ik informeer beleefd naar de reden van hun bezoek. Ze kijken mij verbaasd aan, oh zomaar eens binnenspringen, we zijn hier in de buurt komen wonen, we dachten eens hallo te zeggen. Hallo zeg ik. Hallo zeggen ze. Het is stil, ik lach vriendelijk, doe onopvallend de deur van mijn slaapkamer dicht, niet dat er kostbare spullen liggen maar toch bij een eerste bezoek is het niet nodig dat ze binnen kijken. Ik zeg wel fijn, fijn. Ja zeggen ze, we komen wat kennis maken. Nu moet ik zeggen, hoewel zij daar dus al eeuwen een specialisatie van gemaakt hebben, is kennis maken met Europeanen helemaal niet zo moeilijk. Je zegt gewoon goeiedag en je maakt kennis. Ik dacht altijd voor een goede kennis moet er toch al iets op voorhand zijn zo, maar nee: ze kwamen dat hier samen maken. Ze bleven zitten, ik zeg u mag gerust blijven zitten hoor. Ja dank je zeiden ze, en ze bleven nog wat zitten, samen kennis maken. Ik zeg als we zo nog een tijdje bij elkaar blijven zal onze kennis flink groeien. Zeg dat wel zeggen ze, die kennis die groeit altijd maar door. Ik vraag is dat dan niet gevaarlijk op den duur. Ja toch wel, zeiden ze. Beter is het de kennis op de vlakte te houden, net iets boven de grond, te laag bij de grond is ook niet goed, net erboven, want als de kennis groeit, dat wordt woest en wild. Ik vroeg of ze al iets voelden komen, en ze knikten: je kan op den duur niets meer zien want dan is er overal kennis. Ik zei maar dat is niet alleen niet aangenaam, dat is ook niet praktisch. Ze keken heel ernstig: hoe groter de kennis, hoe drastischer je hele omgeving er door wordt bepaald, en alles geraakt vast, je kan dat niet weigeren en ook niet aanvaarden. Dat is verpletterend zei ik. Voor je het weet ben je een vogel voor de kat, de kennis vraagt zoveel aandacht dat je al snel nog bezig bent met alleen maar haar te voeden en voor je het beseft ben je vergeten dat je ze zelf gemaakt hebt, en van dan af is het hek van de dam en ben je een schaamteloos onderworpen lustslaaf. Ho ho hoo, zei ik, zouden we dan niet beter stoppen met kennis te maken in plaats van hier bij elkaar te blijven? Ja laat ons dat doen, zeiden ze, ze deden hun jas aan en ze waren weg.

de vergeten herinnering

kaftast Weg? En hebben ze die daar laten staan die kennis?

zafir Ik geloof het wel.

ginvid Ik kan ineens niet meer komen op het verhaal van die jonge man die nooit nergens aan drie kerels drie brieven schreef.

kaftast En je wou dat net nu vertellen?

ginvid Nee, want ik weet het niet meer.

zafir Wat weet je niet meer?

ginvid Hoe hij aangetast, zo goed als weggeveegd door zijn verbazing is teruggekeerd uit een stad in het noorden.

zafir Dat, ja ik ben het ook kwijt.

kaftast Bij mij ook: het ontglipt me hoe hij zich heeft teruggetrokken in zijn kelderkamer in Koningsberg, zijn zelf verschroeid, hij zijn deur barricadeert met een beukenhouten boekenplank, ik weet het niet meer.

ginvid Ik weet nog minder hoe hij naar de muur loopt. Helder wakker, zijn hand laat hij schaatsen over de ruggen van de boeken die zijn meester heeft geschreven. Het verslag van de brand van Lissabon, de kritiek van de zuivere rede, de grondslagen van de moraal, Zum ewigen Friede.

zafir Nu je het zegt, je slaat mijn geheugen lek. Hoe zijn handen niet meer trillen, hoe beslist, gedragen en rustig zijn stap is, ik ben het vergeten.

kaftast Ik weet niet meer hoe hij gekomen is tot een inzicht zo doortastend dat het meest dagelijkse bestaan als een melkkannetje omkantelt.

ginvid De soberheid van zijn handschrift: het ontgaat me.

kaftast Ik vergeet heel precies: hoe hij naar zijn bureau wandelt, bevrijd van zijn kronkelgang, een bundel briefpapier neemt en daarop in lange sierlijke letters schrijft: Kritiek van de geraakte rede.

ginvid Hij doet de map open, er zitten zeventwintig onbeschreven vellen papier in, beige aders van ruwe houtvezel.

kaftast Hij maakt drie stapels van negen bladen, legt zijn pen in zijn hand.

ginvid En hij schrijft, hij schrijft...

kaftast Ik kan ineens niet meer komen op het verhaal van die jonge man die nooit nergens aan drie gasten drie brieven schreef.

ginvid En je wou dat net nu vertellen?

kaftast Nee, want ik weet het niet meer.

kaftast Wat weet je niet meer?

ginvid Ik wou dat we eens twee minuten konden zwijgen over die brieven.
kaftast Kalmte en krijgt zeggen de biljarters.

zafirs tevoorschijn-verdwijn-truc

zafir Ik ben nog nooit zo eenzaam geweest. Er was niets en niemand die me iets vroeg. Ik heb mijn hand in mijn mond gestoken. Alles kon, in mijn keel, overal kon ik heen en ik kon alles laten, in mijn slokdarm. Ik heb de binnenkant van mijn romp gevoeld: leeg. Ik ben met mijn hand naar boven gegaan, niets dat het me belette, niets dat het me vroeg, de binnenkant van mijn schedel, mijn hoofd: leeg. Ik heb mijn hand laten zakken, door mijn keel, een stuk van mijn pols heb ik mijn mond in geschoven, ik ben nooit zo alleen geweest, mijn hand heb ik naar mijn hart bewogen, een nat omhulsel in een lege ruimte, ik heb mijn elleboog in mijn mond gestoken zodat mijn hand mijn hart heeft kunnen open breken, dat was leeg, mijn arm heb ik tot aan mijn schouder in mijn mond laten glijden, mijn vingers hebben de lege binnenzijde van mijn hart verkend, een ruimte zonder omtrek, gelijk welk punt was het middelpunt, en ik heb daarin opnieuw een leeg omhulsel in de vorm van mijn hart gevoeld, mijn arm, mijn schouder en mijn sleutelbeen heb ik mijn keel in geschoven, en mijn hand heeft het lege hart in mijn hart open gebroken en opnieuw is mijn hand gebroken in de lege ruimte zonder omtrek en opnieuw hebben mijn vingers een hart in mijn hart in mijn hart gevoeld en van dan af ging het snel. Mijn hals en mijn hoofd glipten in mijn mond, mijn borst en dan mijn benen gleden over mijn lippen naar binnen, ik viel in mijn bodemloze mond dwars door mijn eigen leegte recht in mijn hart in mijn hart in mijn hart, viel ik tot daar waar ook mijn verlatenheid mij heeft verlaten, en ik was waar ik niet meer was.

de douanier

zafir Wie bent u?

ginvid U bent het, ik zie het.

zafir Wie ben ik?

ginvid Meneer de douanier. Mag ik u meester noemen?

zafir Wilt u dat nu echt?

ginvid Uw stem, het is waar. En deze meubels, het is exact zoals mij verteld is: dit is het douanekantoor.

zafir En wie bent u?

ginvid Ik ben de vier zalmen die met zeven zijn.

zafir En ik ben uw meester?

ginvid Omdat ik dankzij u een vergeten herinnering ben, een stenen rivier, een wilg van as en bijna de besneden letter.

zafir En hoe heb je mij gevonden?

ginvid Na jarenlang dolen met een onrustig hart.

zafir Ik was het toch niet die je zocht mag ik hopen?

ginvid Ik zocht zonder te weten wat ik zocht.

zafir En waarom zocht je?

ginvid Ik moest altijd overgeven op de tram.

Het volstond mijn volk in mezelf te zien zitten, op die bruine bankjes geprangd tussen het veilig vette en het vadsig vrome, en de schimmel sloeg in mijn bloed. Er was geen houden meer aan. Ik braakte, zonder dat het echt gutste, juist genoeg voor het besmeuren van de depositoboekjes en de lotto-formulieren die in hun schoot werden geklemd.

zafir Jongen toch, je loopt toch niet ergens van weg?

ginvid Ik? Ik loop in de heiligste aller lentes met een pracht van een stijve piet recht naar de God die ik met de vlam in mijn tong blijf bidden dat hij me van hem blijft verlossen.

zafir En dan ben je hier terecht gekomen?

ginvid Ik weet het, het is nog niet helemaal de juiste verdieping.

zafir Hoe heb je me gevonden?

ginvid Makkelijk. Ik liep zonet in de vroege vooravond door de straten, zat van mijn alles overspoelende dorst en draaierig van het zoveelste zoet gepleegde verraad. Op de hoek van de straat kwam ik een jonge man tegen. Hij heeft het me net verteld, hij had een brief met negen bladzijden in zijn hand, vergeeld papier met beige aders van ruwe houtvezel, wat hij vertelde maakte me uitzinnig. Hij sprak als een toneelspeler, met een droge mond, zonder trilling, zonder wanhoop en zonder verwachting, maar breeduit stromend als de monding

van een rivier. Hij vertelde me de vertelling van de veranderingen, en terwijl metamorfoseerde hij zich van een haring over een eekhoornfamilie, tot een gezonde peterselietros. Hij sprak alles open.

zafir Hoe heette die vertelling?

ginvid Dat vroeg ik hem ook, hij opende zijn mond om het te zeggen maar hij haperde, hij probeerde en probeerde maar kreeg het niet gezegd. Hij wees deze richting uit en zei, daarheen, en hoor niet meer van horen zeggen, maar hoor van het zeggen zelf.

zafir En daarheen is hierheen?

ginvid Eerst naar hier, en dan verder. Ook dat heeft de jongen met de brief in de hand me verteld: u bent de douanier, de meesterdouanier. U bewaakt de grens, en u kunt hem vrij geven.

zafir Verwacht u niet wat veel van mij?

ginvid Wilt u alstublieft? Ik weet dat u het doet.

zafir Hoe dan?

ginvid U vraagt maar, u vraagt maar, u vraagt maar.

zafir Over de grens, en waar zou u willen uitkomen?

ginvid Op exact die plek waar ik acht otters met facetogen onder de kieuwen van hun vleugels mag worden om naar haar te gaan die ik niet ken, want zij is een hongerlip een bloedkoraal, en dat ik dan niets in de plaats krijg, en daar maak ik genereus plaats mee voor 87% haring, een altijd nuttige stofzuiger en een exponentieel hert, want herten zijn de waarheid, de goedheid en de schoonheid, en heerlijk zingen zij wanneer je ze over de reling duwt van de hoogblauwe zinneloze toren.

zafir Wat wilt u nu dat ik zeg?

ginvid Vertelt u mij desnoods nog in bedekte termen over het land. Hoe het eruit ziet, welke kleur het gras er heeft, of er gras is, hoe de vrouwen er 's ochtends uit hun plooiën komen gekropen, hoe de mensen er lachen, lachen ze als een doos gevallen pudding of als het heldere breken van een spiegel?

zafir Wat kan ik vertellen?

ginvid Hoe ginds de afwijzingen zich in de gezichten hebben getekend tot vruchtbare greppels, hoe de spijt zich er ontvouwt als een vrouw vol lust, hoe...

zafir ...weet u dat toch allemaal?

ginvid Ik weet dat niet, die obsessie van het weten is me compleet vreemd, ik weet niet en ik vermoed zelfs niet...

zafir Ga je nog voort?

ginvid ...hoe de ziektes zichzelf er opheffen tot een vallende ster, hoe rust en helderheid er heerst als ruisend riet over een gistend meer, hoe de jongen en het meisje, de gehate en de

bemide, de ziener en de blinde, er in slaan om altijd opnieuw, een geslaagde hand te geven. Tot hier. Meer wil ik er niet over vertellen, mijn lippen worden te heet, en voor ik het weet spreek ik hier alles in brand, ook dat is ooit gebeurd vertelde die jongen me.

zafir Oh ja?

ginvid Er is ooit een man geweest, zo heb ik horen vertellen, die gegrepen in zijn roes van het vertellen zijn lippen schroeiheet sprak, zat van verlangen kon hij niet meer stoppen, hij is door blijven spreken en hij heeft de vreselijkste verwoestingen veroorzaakt, hij zou een hele stad in de as gelegd hebben. Daarom, ik zeg alleen nog hoe ginds een –

zafir Dank je wel. Ik sta mijn plaats af. Ik ga. Zet je, neem jij nu mijn plaats. Jij bent nu meesterdouanier.

ginvid En jij dan?

zafir Ik ga de stad in, net zoals de douanier die ik hier heb aangetroffen dat voor mij heeft gedaan. Ik ga onder een brug aan het water vertellen, ik ga vertellen van de vertelling van de veranderingen, zonder trilling, als een toneelspeler, met een droge mond, zonder wanhoop en zonder verwachting, ze zullen me vragen hoe de vertelling heet, maar mijn lippen zullen over elkaar struikelen, ik zal de mensen de weg wijzen naar hier, ik zal zeggen, ga daarheen en hoor niet meer van horen zeggen, maar van het zeggen zelf, daar is de douanier, hij kan de grens vrij geven, en dan komen ze bij jou aan, al door hun verlangen gevormd en veranderd tot vierendertig vijvers, een ruststand of een laaiende dreef. En jij zal alleen maar vragen, vragen, vragen. Je bevraagt zoals een boer zijn veld bezaait. En bij iedere nieuwe vraag begint een nieuw verhaal, en in ieder nieuw verhaal zal een nieuwe geschiedenis beginnen, ik ga nu.

de rechtvaardige man

kaftast Ik had een been en daarnaast een linkerbeen. Dat waren mooie tijden. Mijn toestand was betrekkelijk eenvoudig: ik had wat ik had netjes op een rij. Ik kon mijn inkopen doen, mijn werk verliep succesvol, en 's nachts sliep ik naast een warm meisje. Al snel kwamen er complicaties. Het is begonnen toen ik vaststelde dat –al naargelang mijn vertrekpunt– ik met recht en rede kon beweren dat ik niet een been en een linkerbeen had, maar evengoed een been en daarnaast een rechterbeen. Een nuance zult u zeggen. Wel: het was even futiel als fataal. Ik moest al gauw onder ogen zien dat ik niet meer één been had om op te staan. Ik had er twee. Idioten die daar een bezwaar in zien, zult u zeggen, wel aan die idioten wil ik vragen: welk been geef je de voorrang? Waar begin je? Je wilt niet over één nacht ijs gaan, je neemt je stappen ter harte, maar hoe moet dat met twee benen? Hoe kon ik in alle eerlijkheid en in wederzijds respect één been een zetje geven en het ander achterlaten? Het liet me niet los. Na vijf maanden wikken en wegen zocht mijn warme meisje mijn gezicht nog eens op onder mijn intussen lange baard en haren. Het is niet goed met haar gegaan. Ze heeft wel buiten mijn haren overgegeven. Dan is ze weggelopen en heeft ze zich in allerlei uitgesproken schuine avonturen gestort. Ik had geen been meer verzet. Ik stond op mijn gelijkwaardigheidsprincipe, respect voor de verschillende eigenheden van mijn twee benen. Ik stond gelukkig toevallig op de binnenkoer dicht bij de vuilbakken. De insecten en de beestjes kwamen vanzelf naar mijn mond gekropen, ik moest maar happen en kauwen, en gezien het ook veel regende had ik toch tenminste met eten en drinken geen probleem. Ik heb stand gehouden uit rechtvaardigheid. Ik wist me in de zekerheid: onbewogen: ik ben juist, ik doe goed. Ik heb niet één been tegenover een ander gediscrimineerd: ik heb ze laten staan waar ze stonden.

de minnaar en de urne

zafir Er was eens een minnaar en een urne. Het was erg lang geleden dat hij zijn geliefde nog had gezien. Sommigen, waaronder hij zelf, beweerden wel eens dat hij nooit zijn geliefde had gezien, zelfs niet gekend. Hij liet alle afbeeldingen van zijn beminde, of van

zij die zijn beminde was, is of nog zal kunnen zijn, wegnemen. Daarenboven verbood hij iedereen een beeld van haar te maken en haar naam zonder omwegen uit te spreken. Op een ochtend stond een urne in zijn kamer. Niemand wist van waar ze kwam, noch van wie ze was. Hij wist niet wat er mee te doen. Hij besloot om in een boog om de urne heen te lopen. Hij deed dat één keer, en dan nog een keer. Hij was vertrokken: iedere ochtend, als een kort ritueel, liep hij doelgericht in een boog om de urne. Hij leefde helemaal op. Hij hield op met wenen. De mensen vroegen waarom hij niet meer om zijn beminde treurde. Hij had ruim vijftientig jaar wanhopig, trillend en vol verwachting lopen zoeken. En nu bloeide hij niet alleen helemaal open, hij wees ook zijn vroeger zo rigoureuze beelden afbeeldingsverbod af als iets futiels. Hij vertelde aan wie er om vroeg dat hij pas nu werkelijk een minnaar was geworden. Hij beminde. Dat zijn geliefde levend was of dood, was of niet was, niets veranderde dat aan zijn staat en zijn hoge graad van minnaar. Noch aan zijn onoverbrugbare eenzaamheid. Noch aan zijn radicale verlatenheid. Hij beminde, en dat was een beslissing. Hij beminde zonder op iets of iemand te rekenen, hij had lief, en zijn liefde was onvoorwaardelijk, die kon zelfs zonder de verzekering dat er wel iets of iemand was die bemind werd. Hij dacht: wanneer ik in de urne kijk, en ik zie asse, dan weet ik dat iemand dood is. Maar wie zal zeggen dat het de asse van mijn beminde is? Misschien is ze nog op reis. De urne vond hij een mooie kruik voor zijn onwetendheid over zijn beminde. Was ze of was ze niet? Dat hoefde hij niet eens te weten. Hij beminde. Dat had hij hoedanook beslist. En hij plantte zijn wil in de woestijn.

de laatste fabel

kaftast In het noorden is er een stad waar een oude grijze man woonde. Hij was grijs tussen de grijze huizen, de grijze pakken en grijze gezichten van de grijze stadsgenoten. De boter en het bier: grijs. Grijs in alle tonen en schakeringen. Alles was grijs, zelfs de schilderijen waren grijs hoewel niet één tint op een ander leek. De grijze man wandelde iedere ochtend door de volstrekt grijze stad. Niet te ver, zijn gewrichten misten de souplesse van weleer, maar altijd lang genoeg om iedere dag opnieuw een vage golf van opschudding te veroorzaken.

zafir Hij was de beminnelijkheid zelf, aangepast, beleefd, niet de minste drang zichzelf als origineel te manifesteren, integendeel: de kleinste handbeweging drukte de voortreffelijkheid van zijn karakter uit. Dat achter iedere hoek die hij omsloeg een lichte storm van haat ontstak lag niet aan zijn gedrag. Zonder dat hij er ooit om verzocht had, was hij gebrandmerkt. Een teken onderscheidde hem nadrukkelijk van zijn omgeving en zijn stadsbewoners.

ginvid Temidden van het grijze van het grijs, waren zijn lippen helrood. Het eerste teken van het laatste zegel. Twee slanke rode vissen, heel alleen soepel bewegend op het granietgrijze. Het was de enige andere kleur. De meesten hadden nooit iets anders gezien dan het grijs in al haar variaties, en dan die ene rode mond, rustend op het zachte, vriendelijke gezicht van de grijze, oude man die ieder dag, stipt op hetzelfde uur, exact dezelfde wandeling maakte. Woest werden de meesten ervan. Nog altijd. De oudere generatie was er al aan gewend, maar vooral de jongeren, die hun eigen ellebogen zouden breken om zo'n teken te kunnen krijgen, konden wel op zijn gezicht slaan. Winkeliers beloofden wonderlipsticks, jonge meisjes ruïneerden zichzelf aan lapmiddelen die alleen maar meer klodders grijs op de lippen smeerden.

kaftast Het was een oude stad, en hij was een heel oud man. Het gerucht ging, als een vunzig geheim, dat hij ouder zou geweest zijn dan de stad. Ouder zelfs dan haar eerste grijze steen, het eerste grijze water, het eerste grijze teken van leven. Maar niemand van de bewoners had daar zekerheid over. Ze vonden het een akelig en aantrekkelijk gerucht, het wond hen op. Meestal waren het de al wat oudere jongens die, in een hoek, onder de trap van één van hun klamme portieken in hun propere grijze gebouwen, het gerucht doorgaven aan de kleinere kinderen als een nat tijdschrift waar de datum van is uitgelopen.

zafir De oude grijze man liep door de straten, de wind speelde in zijn haren. Hij groette en lachte beminnelijk, zijn lippen bloeiden open als een Japanse orchidee, en hij zei geen woord. Maar waar hij een stap zette, kletste de achterklap van de stadsgenoten tegen de gevels als vis op steen.

ginvid Achter zijn ogen brandde een pijn. De nagloed van een verschrikkelijke brand.

Onderin zijn ogen stond het nog nat van het vele blussen. Niemand wist wat hij had meegemaakt. Niemand wist wie hij was, wat hij deed, waar hij vandaan kwam, en toch behoorde hij bij de grijze stad als de stoep. Het enige wat te zien was waren zijn rode lippen, een litteken van een gevecht waarvan niemand wist of het gewonnen was of verloren.

kaftast Geen enkele bewoner kende zijn geheim. Onder zijn tong brandde nog steeds het trauma dat hem en de stad zo noodlottig getekend had. Hij at alleen nog soepen en pap, en voor de rest dronk hij vitaminedranken om nooit meer aan die vuurbal onder zijn tong te hoeven komen.

ginvid In de volle kracht van zijn jeugd, meer dan tweehonderd jaar geleden, was hij veruit de vinnigste verteller van zijn tijd. Als hij vertelde kwamen de zwijnen en de konijnen mee naar hem luisteren, zij verstonden hem, ze waren verzot op zijn verhalen. Ze waren niet de enigen. Dat ging zo ver dat de beenhouwers uit de buurt voor ze hun dieren slachtten ze naar hem brachten om nog een halve dag naar zijn verhalen te luisteren, dan zat het bloed goed en dat was de beste manier om het vlees mals te krijgen. Hij vertelde het ene verhaal na het andere: van de naalden die de tranen tegenhielden, of dat van de onthoofde raven die toch de liefdesgeheimen verklikten, of het verhaal van de apen en de egels in de kamer van de vrouw van de filosoof, of van de verrukte schilder die zich scheurend in een bloemenwei brandbaar maakte. De meisjes slodderden voortdurend rond hem, niet echt omwille van hem, maar om opgenomen te worden in zijn mythes. Op een ochtend was hij zo fris en stevig dat hij voelde: vandaag vertel ik het verhaal dat uit het licht licht maakt, uit het duister spreek ik duister, uit water breek ik water. Vandaag, zei hij, vertel ik het alles doorlatend verhaal.

zafir De eerste larven kwamen al vroeg naar zijn tenen gekronkeld en hij wierp hen maar alvast een klein verhaaltje toe over Otto de Haring en het hart van juffrouw Giraf. Pas toen de zon hoog boven de stad stond, zette hij zich op de afgehouden stronk van een door de bliksem gesplitste beukelaar.

ginvid Toevallig was de knecht van een beroemde filosoof uit Koningsberg in de stad. Het was een gebochelde, manke jonge man van nog geen dertig jaar. Hij had de reis van Koningsberg tot daar gemaakt om wijnazijn in te kopen. Zijn meester was verzot op zijn zelfgemaakte mosterd. Lampe, want zo heette de gebochelde knecht, was als hij in de stad was één van de vele honderden regelmatige toehoorders die kwamen wachten op het volgende verhaal. Hij wist niets af van het voornemen van de verteller om zo meteen in een ultieme fabel de woorden naar onze kant van de bloedgrens te trekken.

kaftast Recht op zijn stronk begon hij te vertellen. Hij zette in met het verhaal van de

Doorzeefde Schaduw, zoals altijd brak hij net voor de pointe af, hij hief een tip van de sluier van het verhaal van Het Verlangen dat Nooit Meer Thuis Kwam en ging dan onmiddellijk voort met de fabel van de Doortrapte Leegte.

zafir Hij kwam op dreef, eerst elegant en zwierig en dan met de brute kracht van een boorplatform pompte hij verhaal na verhaal, hij scheen gelijk te krijgen met zijn vermoeden dat vandaag de dag kon zijn dat hij de fabel der fabels zou vertellen.

ginvid Bij de fabel van de Allerlaatste Roos hadden sommigen, vooral de cavia's, het even moeilijk, maar zijn dosering was briljant, onmiddellijk daarop aansluitend goot hij het verhaal van De Aandachtige Adem in de Lachende Berg over de hoofden heen en opgewekt ging iedereen mee verder, verder en verder met hem mee, nu eens woest denderend en dan weer op de tippen, verder en verder de fabel in, die ieder uur en iedere plaats in iedere tijd in iedere ruimte haar volmaakte vorm moest aanreiken.

kaftast Hij werd opgewonden in het vertellen, hij versnelde zijn tempo tot groot plezier van zijn publiek dat aan de grond stond genageld. Hij wierp zich op het verhaal van Het Lekkende Geheim en smeedde daarmee onverwacht vlot een onuitgesproken verbond tussen zijn toehoorders. Hij ging voort, zijn publiek werd warm en hij niet minder.

ginvid Zijn vuurrode lippen werden heet van de vele snelle bewegingen, en bij het verhaal De Stille van het Vlees raakten zijn lippen al lichtjes oververhit.

zafir Gegrepen in de roes van de woorden en hitsig, van verlangen dronken ging hij sneller en sneller met steeds fijnere details en met voor het verstand steeds dodelijkere uitweidingen, vanaf het huiversprookje De Nederlaag van de Leugen werd hij steeds exacter en wijder tegelijk.

ginvid Als ijzer in de vlam werden zijn lippen wit.

kaftast Dit was het moment, het bloed juichte door zijn lichaam nog één fabel en dan rits ik dit alfabet open.

ginvid Van hitte spierwit werden zijn lippen.

kaftast Hij nam een laatste draad weer op en klaar als een open hand ging hij het zeggen en hij zegt: ...

kaftast Een alles verzengende pijn doorsneed al en iedereen minutenlang.

ginvid In minder dan een kwartier verdwenen de kleuren, alsof iemand de stop uit het bad had getrokken.

zafir Grijs, grijs, alles werd grijs.

ginvid Grijs: de azuren hemel en het gras, de kanaries en de rozen, de melk en de pili pili.

kaftast Het oogwit: grijs.

zafir Alleen de pijn had duizend kleuren, alles wat kon horen krioelde over de grond van de pijn, in hun oren sneed een infrasonische toon die iedereen luid als in Dante's hel liet

kermen en schreien.

ginvid Iedereen, behalve Lampe. Die was net op het cruciale hoogtepunt in gesprek met een eekhoorn. Die eekhoorn die had nog nooit van een fabel gehoord, die kwam om de weg naar Londen te vragen. En Lampe kon, hoewel hij er nooit geweest was, tot in het kleinste detail aan de eekhoorn uitleggen hoe dat diende te gebeuren en hij voegde er meteen aan toe hoe hij zich best kon oriënteren in de stad. Lampe was net toegewijd aan de eekhoorn de Tower Bridge aan het beschrijven toen de verteller aan zijn finale fabel kwam. Die ging compleet aan hem voorbij, en nadat Lampe de laatste glooiing van de onderste rij bakstenen had beschreven keek hij op en zag overal grijze huilende mensen om zich heen, de bomen langs de weg, de stenen, hier moest een kernbom gevallen zijn, dacht hij, want de formule voor kernbommen had hij al jaren geleden berekend in zijn kelder. Zijn baas vroeg hem steeds om bij de kern te blijven maar Lampe zei iedere keer dat die splitste en dat daar een enorme energie door vrij kwam, toen werd zijn baas zo kwaad dat Lampe voorgoed verbannen werd naar een hoek in de kelder.

kaftast Terwijl iedereen jammerde en crepeerde in helse pijnen en verdriet, keek Lampe verbaasd rond, hij vroeg wat er toch gebeurd was maar iedereen had het te druk met elkaar te troosten. Alleen de kaasboer kon nog net moeizaam articulerend aan Lampe over zijn lippen krijgen dat de verteller de meest sublieme, waarachtigste en heiligste fabel wou vertellen en dat dit er van is gekomen. Lampe was geschokt, hij drentelde terug de straat op en zag nog net de verteller dazig met zijn hand op zijn voorhoofd weglopen, grijs, maar met twee vuurrode lippen.

zafir Daarop was Lampe ontredderd, geslagen en verminkt. Want hij droeg als de verteller die zelfde razende zang in zijn botten, en hij wist nu dat ooit dit hem en anderen fataal zou kunnen worden. Hij liep met zijn wijnazijn weg uit de stad om er nooit meer naar terug te keren. In Koningsberg aangekomen heeft hij zich in zijn kelder gezet en hij heeft gerouwd, en onderzocht. Hij had nooit rekening gehouden met de mogelijkheid dat wat de verteller overkomen is zou kunnen gebeuren, hij was geraakt en geknakt. Na weken rouwen en overdenken verdween de trilling uit zijn lichaam. Hij verwelkomde een ander in zich. En de volgende ochtend weer een ander. Na een tijd wist hij heel precies, als een slak op een scheermes, wat te doen. Hij heeft zijn pen in de hand genomen. En hij is drie brieven beginnen schrijven. Drie brieven op dik papier, beige aders van ruwe houtvezel, negen bladzijden elk.

ginvid Het is niet zeker of die grijze stad in het noorden ooit hersteld is.

kaftast Wat wel zeker is, is dat Lampe de drie brieven in een envelop heeft gestoken, in de rechterbovenhoek een postzegel van drie op vier centimeter heeft gekleefd, en in Koningsberg op de bus heeft gedaan in 1790.

door de grond

zafir Kaftast, zou jij de brieven nu misschien eens aan de mensen kunnen laten zien?

kaftast Goed, Ginvid, neem jij ze even?

ginvid Prima, prima, tipperdetopjes. Zafir, waar lagen ze nu weer?

kaftast Kom, kom Ginvid, jij hebt ze laatst gehad.

ginvid Ik? Ik heb ze helemaal niet gehad.

zafir Jongens... het is nooit te laat om helemaal fout te gaan.

kaftast Niemand gaat mij hier nog een oor aannaaien.

zafir Ik wil in bad.

ginvid Ik wil nog op tijd mijn dakgoot uitkuisen, storten op het fonds voor de kankerpatiëntjes en mijn Volvo wassen. Meer moet dat niet zijn.

zafir Alleen nog een anorak voor als het regent en schoenen met steunzolen.

kaftast Ik ga mijn oren dichtplamuren met puree.

ginvid Er komen raven uit mijn mond.

zafir Goed. Afronden hier, een pointe.

kaftast Een punt, Zafir, is een machteloze vuist in de alles veranderende wind.

zafir Hier heeft seffens iemand een punt op zijn neus.

kaftast Het wordt wit voor mijn ogen.

zafir Wil je nog iets vertellen?

ginvid Ik zou willen schuilen als Jonas in de buik van een walvis.

zafir Waarom vertel je dan niet nog dat verhaal?

kaftast Ik vertel zoals ik vervel.

ginvid Ik raak niet meer vanonder mijn mond vandaan.

kaftast Begin.

zafir Je bent uitgesproken een ander.

kaftast Zeg het.

kaftast Ik zie de bloedklonter in mijn hersenen van later.

ginvid En dan...? Begin.

zafir Ik zie opnieuw het gebit van de douanier.

kaftast De eerste bril van de kleine Malcolm X. De eerste president van Blank Vlaanderen achter in een bepantserde Mercedes.

ginvid Ik hoor de klaterende lach van Alma Mahler.

kaftast Proef van het ei in de baard van Marx op een ochtend in Londen.

zafir Zie de lachende mond die je kleinkind tekent op je kale kop.

ginvid Maak opnieuw kennis met de Europeanen in het eikenhouten salon.

kaftast Ik ruik het sperma van Diogenes op de markt in Athene. Ik voel de inkt onder het
Amerikaans bevel voor Hiroshima.

zafir Bel een antiquair.

kaftast Riskeer.

ginvid Ik zie de schittering van de nagebleven sandaal van Empedocles.

kaftast Spring.

zafir Ik ben een bodem thee in een porseleinen kop van een monnik in Tibet.

ginvid Ik zie het kind van de vrouw op de tram trappen tegen een blik naast haar huis op een
vuilnisbelt in Johannesburg.

zafir Ik zie hoe Lampe en Kant de Sinaïberg beklimmen, hun voeten in het hete zand.

kaftast Hoe ze de woestijnberg beklimmen.

zafir Ik zie ze staan aan de top klaar om de vaste grond onder de stenen tafelen te
onderzoeken, tot ze zien dat de Sinaïberg een vulkaan is.

ginvid Ik zie ze wegdraaien.

zafir Vertel voort...

kaftast Spring dan.

ginvid Begin.

zafir Zeg het.

Ze zakken door de grond.

De tekst *Het litteken lip* ging in première in de Monty op 11 januari 2001 in Antwerpen.

spel: Adriaan Van den Hoof, Geert Van Rampelberg, Wouter Hendrickx

Pieter De Buysser koestert de wilde droom te leven en te werken zonder biografie.

www.pieterdebuysser.com